

ÚVOD

Česká logopedická škola, jejíž teoretické základy položil profesor Sovák, má řadu následovníků, kteří její principy v praxi dlouhodobě používají. Během let byly formulovány i základní principy metodické. **Metodika reedukace dyslalie**, která vychází z těchto principů, je nyní k dispozici čtenářům. Není ovšem určena široké veřejnosti, ale především **absolventům studia logopedie, zakončeného státní závěrečnou zkouškou**. Pro svoji práci s dětmi s dyslalií ji mohou rovněž použít i logopedické asistentky s platným osvědčením o absolvování kursu podle směrnice MŠMT.

Věříme, že ji během své vysokoškolské přípravy ocení také studenti logopedie.

Protože aplikace popsaných metodických postupů předpokládá jistou sumu znalostí teoretických i praktických, **autorky neodpovídají za důsledky použití metodiky bez příslušné kvalifikace.**

Autorky upřímně děkují za neocenitelnou pomoc při přípravě této publikace paní Nadě Janotové, která své zkušenosti, získané během celoživotního působení v logopedii, ochotně a zcela nezištně předává svým žákům.

OBSAH

I. VYŠETŘOVACÍ SCHÉMA	6
1. Osobní anamnéza, rodinná anamnéza.	6
2. Vyšetření a popis řeči	7
3. Stanovení základních příčin poruchy (podle reflexního okruhu).	8
4. Stanovení diagnózy - závěr	10
II. DIFERENCIÁLNÍ DIAGNÓZA	11
III. REEDUKACE INDIVIDUÁLNÍ.	12
IV. REEDUKACE VE SKUPINĚ	13
V. ZÁKLADNÍ PODMÍNKY PRO ZAHÁJENÍ REEDUKACE HLÁSEK	14
1. Zralost zrakového a sluchového vnímání	14
2. Fonematický sluch	18
3. Motorika mluvidel	20
4. Koordinace pohybová	22
5. Koordinace v orofaciální oblasti	22
VI. ZÁKLADNÍ POSTUP REEDUKACE HLÁSEK - VŠEOBECNÁ ČÁST	23
1. Stanovení pořadí hlásek	23
2. Vyvození hlásky a slabiky, procvičení ve slabice	24
3. Zapojení hlásky do slova	25
Zapojení hlásky do slova s pomocí mluvního vzoru ...	26
Zapojení hlásky do slova bez mluvního vzoru	27
Práce se sadou slov	27
4. Fixace hlásky v řeči	28
Nácvik krátkých vět	28
Stupňování náročnosti pomocí pozitivní motivace	29
Využití různých typů básniček nebo říkanek pro fixaci a automatizaci hlásky	30
Využití popisu dějového obrázku	31
Využití hlasitého čtení	31
5. Nácvik sebekontroly při zapojení hlásky do konverzace ..	32

6. Nácvik zapojení hlásky do běžné řeči	32
7. Náměty (hry a pomůcky) vhodné pro fixaci hlásky v řeči ..	33
VII. REEDUKACE JEDNOTLIVÝCH HLÁSEK PODLE VÝVOJOVÉHO HLEDISKA	37
1. Nejčastější typy dyslalie	37
2. Orientační doba zahájení reedukace	37
3. Postup reedukace	39
4. Samohlásky	39
5. Hlásky <i>P B M F V</i>	40
6. Hlásky <i>T D N</i>	40
7. Měkčení	41
8. Sykavky - vzájemné souvislosti a vazby, jejich diferenciaci	41
9. Hlásky <i>L R Ř</i> a jejich vzájemné souvislosti	43
10. Hlásky <i>K G</i>	44
11. Ostatní hlásky - <i>H CH J</i>	45
VIII. REEDUKACE HLÁSEK NESPRÁVNÝCH A VADNÝCH	46
1. Základní charakteristika	46
2. Možné příčiny	46
3. Doba zahájení reedukace	46
4. Postup reedukace	47
5. Samohlásky	47
6. Hlásky <i>P B M F V</i>	48
7. Hlásky <i>T D N</i>	48
8. Měkčení	49
9. Skupina sykavek <i>C S Z</i>	50
10. Skupina sykavek <i>Č Š Ž</i>	52
11. Skupina <i>L R Ř</i>	52
12. Hlásky <i>K G</i>	60
13. Ostatní hlásky - <i>H CH J</i>	61
IX. NEJČASTĚJŠÍ CHYBY V OBECNÉM PŘÍSTUPU K REEDUKACI DYSLALIE	62